Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2025/3204

2.7.2025

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive Sveta 92/43/EGS glede varstvenega stanja volka *(Canis lupus)*

(COM(2025) 106 final – 2025/0058 (COD))

(C/2025/3204)

Glavni poročevalec: **Josep PUXEU ROCAMORA**

Zaprosili	Svet, 25. 3. 2025 Evropski parlament, 31. 3. 2025
Pravna podlaga	člen 43(2) in člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	30. 4. 2025
Plenarno zasedanje št.	596
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	154/9/17

1. Sklepi in priporočila

1.1 Negativne interakcije med prebivalci na podeželju, živinorejskimi kmetijami in volkovi v EU je treba zmanjšati s krepitvijo in upravljanjem njihovega sobivanja.

1.2 Znanstveni in tehnični dokazi kažejo, da modeli upravljanja, ki temeljijo na odstranjevanju volkov, niso učinkoviti pri zmanjševanju stopnje škode, ker se ohranja stalni konflikt med živinorejci in volkovi, razen ko je odstranjenih toliko volkov, da to že negativno vpliva na njihovo stanje ohranjenosti, kar pa pomeni kršitev Direktive Sveta 92/43/EGS ([1]).

1.3 Modeli, ki temeljijo na preventivnih ukrepih in so skladni s potrebo po ohranitvi ugodnega stanja ohranjenosti, so se znanstveno izkazali za ustrezno alternativo, saj lahko zmanjšajo konflikt in prispevajo k lažjemu sobivanju volkov in živinorejcev. Zato je treba okrepiti ustrezne okvire financiranja za razvoj teh ukrepov, kot je navedeno v informativnem poročilu NAT/825 ([2]).

1.4 EESO v zvezi s tem priporoča:

1.5 Krepitev ustreznih ukrepov financiranja za izboljšanje in spodbujanje modela učinkovitega in uspešnega soobstoja volkov in živinoreje.

1.6 Spodbujanje razvoja uporabnih raziskav na področju tehnik za zaščito živine v različnih vrstah živinorejskih gospodarstev.

1.7 Izvedbo individualnih ocen živinorejskih kmetij z močnim tveganjem in/ali veliko škodo, da bi lahko izvajali najustreznejše ukrepe za zaščito živine.

([1]) Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

([2]) Informativno poročilo EESO *Koristi ekstenzivne živinoreje in organskih gnojil v okviru evropskega zelenega dogovora.*

1.8 Svetovanje kmetijam glede uporabe in spremljanja ukrepov za zaščito živine.

1.9 Hitra povračila vseh vrst škode, ne le smrti, temveč tudi razpršitve čred, splavov in izgub dobičkov od živinoreje.

1.10 Spodbujanje forumov za izmenjavo izkušenj med kmeti o izvajanju ukrepov za zaščito živine.

1.11 Uporabo najboljših razpoložljivih tehnik za analizo znakov in dokazov o napadih volkov na živinorejske kmetije, da bi lahko z najmanjšim možnim dvomom ugotovili, ali gre za to vrsto živali ali za podivjane pse.

1.12 Spodbujanje zaposlovanja poklicnih pastirjev, ki ostanejo z živino na območjih ali obdobjih leta z večjo možnostjo večje škode.

1.13 Lajšanje vzreje s tem, da se živinorejcem da na voljo pastirske pse, ki lahko preprečijo napade volkov.

1.14 Spodbujanje strokovne oskrbe živine med transhumanco.

1.15 Podpiranje usposabljanja pristojnih javnih uradnikov na področju ocenjevanja škode ter zagotavljanja ustreznih informacij in podpore za živinorejce.

1.16 Razvoj usklajenega protokola za ciljne odvzeme ali ekstrakcijo posameznih volkov za usmerjanje in olajšanje pravilnega in primernega izvajanja odstopanj od režima varstva vrst v skladu z zakonodajo EU in nacionalno zakonodajo (spremljanje in ocenjevanje učinkovitosti sprejetega ukrepa bi bilo treba izvajati naknadno).

1.17 Spodbujanje dialoga o volkovih na evropski ravni, vključno z institucijami EU, državami članicami, občinami in lokalnimi organi, naravoslovci, kmetijskimi in živinorejskimi organizacijami, znanstvenimi organi in nevladnimi organizacijami.

1.18 Vključevanje civilne družbe na lokalni ali regionalni ravni je nujno za odločanje in upravljanje.

1.19 Spodbujanje širjenja znanstvenih spoznanj o volku in kompleksnosti upravljanja te vrste.

1.20 Razvoj informacijskih kampanj za živinorejce o možnostih sobivanja in zmanjševanju konfliktov z volkovi ter o razpoložljivih financiranjih.

1.21 Spodbujanje dobrih praks za opazovanje volkov.

1.22 Razvoj informacijskih kampanj za športnike in obiskovalce na živinorejskih območjih, da bi jih opozorili na pastirske pse ter jih seznanili z njihovim delom in tem, kako se obnašati v njihovi prisotnosti.

2. **Splošne ugotovitve**

2.1 Mnenje je odgovor na sklep, ki ga je decembra 2024 sprejel stalni odbor Bernske konvencije na predlog Evropske unije, s katerim je bil status volka (*Canis lupus*) prestavljen iz Dodatka II („strogo zavarovane živalske vrste“) v Dodatek III („zavarovane živalske vrste“). Sprememba je začela veljati tri mesece po sprejetju.

2.2 Evropska komisija je 7. marca predstavila predlog direktive o spremembi Direktive Sveta 92/43/EGS glede varstvenega stanja volka (COM(2025) 106 final - 2025/0058 (COD)).

2.3 Namen predloga Komisije (COM(2025) 106 final) je spremeniti Direktivo 92/43/EGS, tako da se vse populacije volkov v EU prenesejo v Prilogo V („živalske in rastlinske vrste v interesu skupnosti, pri katerih za odvzem iz narave in izkoriščanje lahko veljajo ukrepi upravljanja“), kar bi državam članicam omogočilo uporabo prožnejših pristopov pri upravljanju. Hkrati predlog ohranja obveznost zagotavljanja ugodnega stanja ohranjenosti vrste.

2.4 Volk ostane zaščitena vrsta, države članice pa z ukrepi na področju upravljanja in ohranjanja dosežejo in vzdržujejo ugodno stanje ohranjenosti te vrste.

2.5 EESO se je seznanil s predlogom Komisije in poudarja, da morajo spremembo pravnega statusa spremljati trdna jamstva za ohranitev ugodnega stanja ohranjenosti populacij volkov v skladu s členom 191 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti glede na dejstvo, da stanje ohranjenosti volkov v več kot polovici biogeografskih regij EU, v katerih so prisotni volkovi, še vedno ni ugodno, hkrati pa je treba državam članicam dati na voljo učinkovitejša orodja za obvladovanje lokalnih konfliktov ter spodbujanje sobivanja volkov s podeželskimi skupnostmi in ekstenzivno živinorejo.

2.6 Njihova prisotnost s selektivnim plenjenjem prispeva k nadzoru populacij divjih kopitarjev (srna, jelen, divji prašič, gams, los, odvisno od regije), kar prispeva k ekološkemu ravnovesju.

2.7 Glede na poročilo Evropske komisije o stanju narave za leto 2020, ki temelji na podatkih držav članic, so populacije volkov, ki so bili v prvi polovici 20. stoletja izkoreninjeni v večini regij in držav, zdaj stabilne ali se povečujejo in volkovi se spet naseljujejo na stara območja razširjenosti. Nekatere države imajo ugodno stanje ohranjenosti, druge pa se soočajo s tveganjem prenaseljenosti ali krčenjem območij.

2.8 Vendar pozitivni trend ni prisoten povsod: Španija je edina država članica EU, v kateri je populacija volkov, ki so živeli v Sierri Moreni, nedavno prenehala obstajati, kar kaže, da se populacije zmanjšujejo, potreba po ohranitvi njihove zaščite pa se veča. Poleg tega imajo iberske populacije volkov nizko genetsko spremenljivost in so zato bolj izpostavljene dejavnikom tveganja kot druge manjše, a bolj raznolike populacije.

2.9 Na slednje deloma vpliva pravno varstvo in ugodnejši odnos javnosti ter obnova njihovih vrst plena (kot so jeleni in divji prašiči) in gozdnih površin. Odseljevanje s podeželja je v nekaterih evropskih regijah spodbudilo njihovo širitev.

2.10 Vrnitev volkov v regije, kjer jih že desetletja ni, je velik izziv za države članice, saj je ta vrsta pogosto povezana z različnimi konflikti, povzroča zlasti škodo ekstenzivni živinoreji, s tem pa tudi družbeno konfliktnost v prizadetih podeželskih skupnostih.

2.11 Vpliv volkov na živinorejo na ravni EU in splošna škoda na področju živinoreje se lahko zdita sprejemljiva na ravni držav članic. Na lokalni ravni pa lahko njihova koncentracija na določenih območjih povzroča velik pritisk z neposrednimi in posrednimi gospodarskimi izgubami, ki jih je težko količinsko opredeliti, imajo pa tudi čustveni vpliv na živinorejce.

2.12 Po podatkih iz poročil držav članic med letoma 2013 in 2018 je volk je še vedno izpostavljen različnim grožnjam, kot so nezakonit odstrel, zastrupljanje, trki z infrastrukturo in interakcije s kmetijskimi dejavnostmi.

Ugodno stanje ohranjenosti volkov po vsej EU, ki je združljivo s družbenimi in gospodarskimi dejavnostmi na podeželju

2.13 Za ugodno stanje ohranjenosti volkov v EU brez ogrožanja družbeno-gospodarskih dejavnosti na podeželju se priporoča, da države članice:

— povečajo nadzor in spremljanje vrst na ozemljih, ki predstavljajo območja potencialne širitve volka s sedanjih območij razširjenosti;

— okrepijo programe spremljanja vrste, da se izboljša znanje o njeni razširjenosti, starostni strukturi krdel in populacij, vedenjskih navadah, nenaključni umrljivosti, interakcijah s človeškimi dejavnostmi;

— okrepijo programe za izboljšanje poznavanja možne učinkovitosti različnih tehnik odvračanja, ki bi lahko zmanjšale škodo, ki jo vrste povzročajo ekstenzivni živinoreji;

— okrepijo programe obveščanja in ozaveščanja na območjih predvidljive ponovne naselitve volka, da bi vplivali na družbeno dojemanje ter preprečili morebitne negativne interakcije z ekstenzivno živinorejo;

— spodbujajo aktivnosti volkov na območjih z večjo prisotnostjo divjih kopitarjev in na območjih, kjer so se ekstenzivne kmetijske prakse zmanjšale ali so izginile, s športnim lovom pa ni mogoče nadzorovati širjenja teh populacij;

— spodbujajo ulov in odstranjevanje psov v domnevnih primerih hibridizacije ali mešanih krdel volkov in psov;

— izvajajo informacijske kampanje in kampanje nadzora za preprečevanje prostovoljnega spodbujanja hibridizacije s psi;

— izvajajo informacijske kampanje v sektorjih, ki so vključeni v upravljanje podeželja, o ekoloških, socialnih, upravnih in kazenskih posledicah uporabe nezakonitih metod za usmrtitev volkov;

— sprejemajo alternativne ukrepe za preprečevanje škode, vključno s tehnikami za preprečevanje in blažitev plenjenja na kmetijah;

— spodbujajo organizacijo nadzora in odvračanja na območjih z visoko stopnjo škode v živinoreji. Preglede populacije bi bilo treba izvajati pod nadzorom ustreznih uprav in v skladu z znanstvenimi merili.

V Bruslju, 30. aprila 2025

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Oliver RÖPKE